

დაე, მისი საფლავი, რომელიც ყველა
ეროვნობისა და კლასისა და რელიგიისა
გაბიძგებულმა გააფრთხილებს და ამ
ფაქტის პრაქტიკულ საშუალებას ჩვენ
ჩვენს ქვეყანაში და გარე საზოგადოებაში

ყად გადმოგვარა ახლოვნი ნაძვის ხე. სინათლული დასკვნების შედეგად, თვის ტრეტირე ფარავს ცივ ქვეს მწვე- ვი შხის სხივებისაგან და იცავს მას სუ- სხიან ყინვისაგან.

ცივ ქვესაც კი შესძლებია არაგუნის ობოლს სიცოცხლე შეენიჭებინა.

მ. რაბინოვი

აღდგომა-დღას დანიშვნა

მოგვსენებთ, რომ გამოჩენილ ფილი- ტრებში რჩება დღესასწაულები და სხვადასხვა რიტუალები, რომლებიც ადგილობრივი საღვთისმეტყველოდ. ამ მიზნით სთხოვა პატარა გროვების რომელიმე წარმომადგენელს, რომელიმე პაპთან მოელოდა პაპი. პაპი ვერ ნახა, კარდი- ნალმა პაპი უარი უთხრა. პატრი მოვი- და პარიზში და ცნობილ ვარსკვლავთ- მცოდნე კ. ფლამარიონს მოელოდა პა- პი ამის შესახებ. ფლამარიონმა დაიწყო მუშაობა აღდგომა-დღის რიტუების დასა- ნიშნად.

მოგვსენებთ, რომ აღდგომა არის ხოლმე 20 მარტის—სადაც მთავარი შემ- დგმ პირველ კვირა დღეს. ამ გზად ეს დღესასწაული იცვლება 22 მარტს და 25 აპრილს შუა. ფლამარიონი დღესასწაუ- ლის რიტუების დასანიშნად იღებს საშუა- რის რიტუებს ამ ორ რიტუალს შორის. 22 მარტი არის წელიწადის 80-ე დღე, ხოლო 25 აპრილი 114. განსხვავება უდრის 34 დღეს, რომლის ნახევარი 17-ია. მაშასადამე საშუალო რიტუი იქნება 91-ე დღე (80+17=97) ანუ 8 აპრილი.

52 კვირა წელიწადისა უდრის 364 დღეს, ყოველ წელს ამ 52 კვირის გარ- და კიდევ ერთი დღე არის ზედმეტი და თუ წელიწადი ნაკიდია, მაშინ ზედმეტი ორი დღე მიდის. ამ შემთხვევაში, რო- გორ მოხერხდეს, რომ აღდგომა ყოველ- თვის კვირა დღე იყოს? ეს შეუძლებე- ლია.

ბ. ფლამარიონი ამბობს, რომ ამ შემ- თხვევაში აღდგომა უნდა დანიშნოს 5- ლ 11 აპრილს შუა ამგვარად მიზანი მიიქ- მიწეწეული არ იქნება! მაშასადამე.. მა- შასადამე ისა—ამბობს ცნობილი ას- ტრონომი—რომ მთელი კალენდარი უნ- და შეიცვალოს.

ეს არც ისე ძნელი ყოფილა. წელიწადი გაიყოფა ოთხ ტრემეტრად, რომელშიაც იქნება ორი 30 დღიანი თვე და ერთი 31 დღიანი. ეს ერთად აღებული უდრის 364 დღეს, 52 კვირას თანამდროვე წელიწადისა.

წელიწადი დაიწყება 21 მარტს—გაზა- ფულზე; მაშასადამე აღდგომა დღის სა- მუდამოდ დანიშნავს შესაძლებელი იქნე- ბა. წელიწადი გათავალა კოველთისი კვირა დღეს და დაიწყება ორშაბათს. თვეებსაც სახელები გამოეცვლება, ახალი დღის სახელების მაგივრად იქნება: სიმართლე, მეცნიერება, სიბრძნე, სა- მართალი, პატიოსნება, სიკეთე, სიყვარ- ლი, მშვენიერება, კაცობრივი, ბედნიერება, წარმატება (პროგრესი) და უკვდავება. დღეების სახელი იცვლ- დარჩება. აღდგომა—დღე ამგვარად დანი- შნული იქნება 21 სიმართლე-თვის ე. ი.

ეპიკური

გზივარ ეპიკის მისაღება ოთახში. ჩემს როგს ვუღი. მსახურმა მე-13-ე ნომერი მომიტ. საზოგადოდ ცრუმორწმუნე არა ვარ, მაგრამ რადიც არ მესიამოვნა ეს რიტუი. როდესაც ბედის ჩაჩხი უქუდმა იწყებს ტრიალს და გზა დიდობით მიე- ქნება—მაშინ ძალაუფლებად ყურად- ლებას აქცევს ასეთს წერილს. ფიქრი- ოცნება მიემართება იმ წრისაკენ, სადაც ასეთი ცრუმორწმუნეობა, აღდგომა აქვს და მომავალი შეგნებლად იკუმშება..

ჯერ რვა საათი არ არის, მაგრამ ექი- მი უკვე სამუშაო კანონშია, ავადმყოფ- ზების ღიგის, ოთახში ოცდამდე პაცი- და ქალი. ჩემს პირდაპირ ზის ერთი სქე- ლი, ლოყვა-გაღვიძებული კაცი, რო- გორც ეტყობა, ხელობით სირაჯი, და გამოდის, გახუტებული პალატაში მე- ზობელს ჩუმად ედმთება. მე მესმის მათი კამათი.

—როგორ არა, ეუბნება გახმაღარი, ეს ექიმი წელიწადში სამას თუმანს აი- ლებს.

—რამდენი წელიწადია რაც ექიმობს? ეკითხება სირაჯი.

—რამდენადაც მასსავსე თოთხმეტი წე- ლიწადი იქნება.

—ეუბნებ ანგარიშს. ამრავლებენ სამას თუმანს თოთხმეტზე და გამოდის, რომ ამ ეუბნებ ექიმს აქვს ბანკში ორმოც ათას- ზე მეტი.

—რა ფულია—კმაყოფილებით ამბ- ობს სირაჯი, მაგრამ ცოტა ფიქრის შემ- დგმ მას-მალდ იძიებს:

—დაიცა, კაცი, რის ორმოცი ათასი! ჩვენ როგორ ვიანგარიშეთ? დღეში ხომ ასს მანეთს აიღებს. პოდა, ეს თვეში გა-

10 აპრილს. როგორ ვიცით, ამ ლამაზმა ოცნებამ არა ერთი და ორი ასტრონომი გაიტაცა.

გ. ჯ. რი.

უცნაური საყვედური

„ზაქ. რენის“ 7 მაისის ნომერში ვნახე „მეტყველი“ გეგასყვედურებს, თუ რა მივეცი თქვენი გზის მარშალის ნიკ თუპანიშვილის წერილს, ჩვენი ჭრედაქ- ტის მიმართ. სწორედ უცნაური საყვე- დურია! როგორცაა სჩანს პარადოქსულ- ტაქტიკულს ბ.მ.მ-ეს არ ესმის ძველი ბრძნული რომაული თქულება: „მოუ- სინეთ მეორე მხარესაც“.

იმავე წერილში უფრო უკეთესია ნათ- ქვამი. ავტორი სწამებს ნიკ თუპანი- შვილს, განზრახ ქართულად და არა რუ- სულად დაბეჭდვით წერილი, გინდოდა ჩუმი ზედად გაგვცა პასუხი, რომ ყველას კი არა, მხოლოდ მკირე რიტუებს გაეგონათ და ამიტომ აირჩიე „თემი“. ეტყობა ავტორი ძალიან ცუდი წარმოდგენისა ყოფილა ქართველ საზოგადოებაზე, თუ ზგონია დადასტურებული ქართველ მკითხ- ველთა რიცხვი, რომელნიც მარტო რუ- სულ გაზეთს ეტანებიან, უფრო მეტია, ვიდრე ნამდვილ ქართველ მკითხველე- ბისა.

ან ნუ თუ იგი იმ აზრისაა, რომ ტი- რიფონის მცხოვრებლები ისე განაილდნენ, რომ მარტო „ზაქავე. რენის“ კვებით კმაყოფილებიან?

მაგრამ ზემოთაა იქით იყოს, თუ მარ- თოა ძალიან აინტერესებს, რამდენი ცა- ლი გადის „თემი“ ან სხვა ქართული გა- მოცემა, რატომ არ მოჰკითხავს თვით „ზაქ. რენის“ სადგომშივე მოთავსებულ, პრაქტიკულად გაზეთების მფლობელ ბიუ- როს გამგეს ნამდვილ ციფრებს ქართ- ულ გაზეთების და „ზაქ. რენის“ ტირა- ჟისას. კარგი იქნებოდა ეს ციფრები გამოეყენებინა ქართულ გაზეთების გა- საზიარებლად და „ზაქ. რენის“ სადი- ბლობდა.

მაგრამ ემ, მახალს! ღირს კი ბევრი ლაპარაკი მასთან? რას არ იტყვის აი- მაინი ამ მშვენიერსა დილასა, როდეს- საც არაფერ იცის; „კაცს რად სურს სისხ- ლი კაცისა“?

ბუნება ცვალებადია..

(ესკიზი)

შემე აღმოვაფიქრეს იმდენი ბორი. გაცილებით ხეობის კენწერაზედ მოკრებულ გადმოხედვს ჩაჩილმა ყლორ- ტებმა. თბილისი თავისი ყვირითი ჯი- ჯილითიან იყავილები გაშალა. ამაბ, მორცხვამ ქალწულსებურმა იმ, იკლე- ბის ბუქში მიმალულმა, სითბო იგრძნო, თავისი კეკლუცი ტუტები გადაშალა და ბუნებას „პირველი კოცნა“ უძღვნა.

შორიდან მოსმის მიჯნური „შაშის ქა- ბის, რომელიც კობტად უმღერის თავის სატრფოს.

დაიძრა სიცოცხლე. იღვიძებს არე- მაზე.

მიუხედავად წინამდებარე მოსალოდნე-

ბოდის სამის თუმანი, წელიწადში ხომ თორმეტი თვეა და თუ თორმეტი წე- ლიწადია ექიმთა მაშინ? ანა ინგარიშე, რა გამოვა!

თილიანი თითებზე, აშველებენ ერთ- მანეთს ხელებს, მაგრამ მალე ანგარიში გრევი.

—გა, საქმე არა გაქვს! ჩვენ საღ შე- გვიძლია ვიანგარიშოთ. ამას ჩოთქი უნ- და. მილიონამდის გამოდის, კაცი! ამ- ბობს სირაჯი და დონივრად ინარჩუნ- ს საქმეს.

ორთვენი გავიყვანეთ იტკირებიან ექიმის ოთახისაკენ. სჩანს ბედნიერად სთვლიან მას, ნეტავ, მართლა ასე ბედ- ნიერია ის?!

ჩემს მარცხნით დედაკაცები სხედან. ერთი კენწეს-აოხრით უამბობს სხვებს თავის ამბავს:

—დღე და ღამ ჩამოკიდებული ვარ, არ მინდა, ოფისი არ მამდებს, წელი მეწყვიტება. ერთ ღამეს ძაღლების ყეფა შემომესმა; კაცი არ იყო შინ და გარედ გამოვიხედე. აღმათ ჰაერმა დამკრა.. კენწის ის და რამდენიმეჯერ იმიერებს ერის და იმავს.

სხვები ჩუმად სხედან, ჩაფიქრებულნი. აღმად ბევრი მათგანი ეხლა ამბავებს სიტყვას ექიმის მისამართად, ამ იმიერებს უკვე წინდაწინ მომზადებულს.

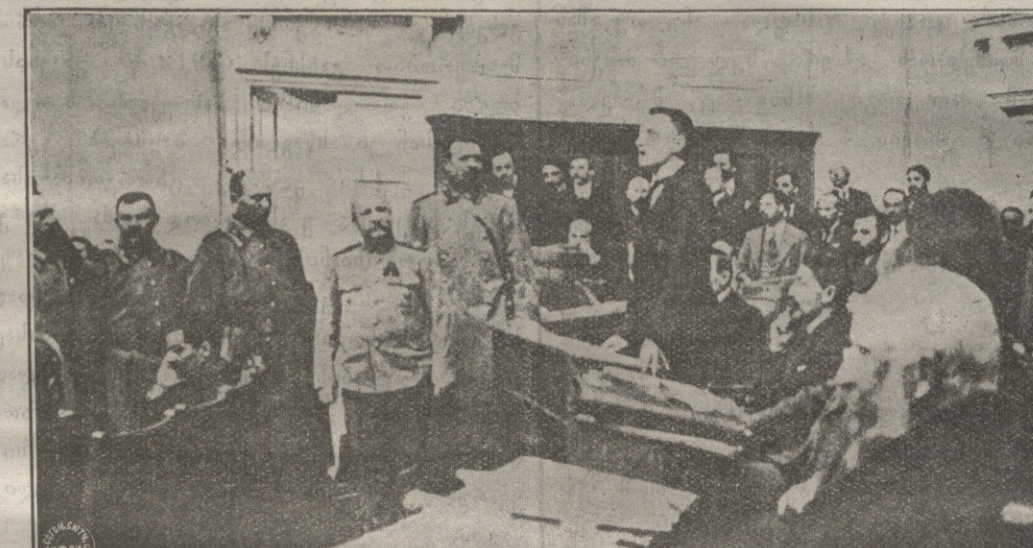
განსაკუთრებით ეს ენჩევაერთს ახალ- გაშალა ფერმკრთალ ქალს. ის ოდნავ დედას და კიდობს წარმოდგენის, რომ თუ როგორ შეგნდება მას ექიმი და რა უნდა დასახელოს მან ავადმყოფობის გა- მომწვევ მიზეზად. რამოდენჯერმე შეე- ხედე იმ ქალს და უცებ ჩემი თავი გა- მასწავლა.

—რა უაზრობაა ჩემი აქ ყოფნა, გავი- ფრქვე მე. მე ხომ ვერ ვიტყვი იმიტომ, ნამდვილ მიზეზს. ვერ ვიტყვი იმიტომ,

სათათბიროდან ქალთ გაქცევა

დებ. ა. ჩხენკელისა

შრომის ჯგუფის თავმჯდომარის დებ. ალ. კერესქისა.

ლი სუსისა ყველა დარწმუნებულია გა- ზაფხულის გამოჩენებში.

დიდი ხნის ძილის შემდეგ კვლავ იღვიძებს არე-მარე. ბუნება თვალსებ- ისფენებს—იღვიძებს. მთიდან მოშდის დაუღევერ-მოუღწევარი რუ, რომელსაც თან ათსნაირი ბალახ-ბუღახი მოაქვს, თან მოაქვს ამავე, ყინული ლხევა, ბუ- ნების დამაზრბელი თოვლი წყლად მი- დის, სიცოცხლე იწყებო.

გაუმარჯოს სიცოცხლე! ჰაერში გაინფარდა პირველმა მერ- ცხაბმა.

მინდორს ტორლომ თავისი წყაილა ხმით ჩამოუარა. ტყე-ველზე დაფრინე- ვლილია ჩიტები. მახლობელ ბუქზედ ვარდის გულის მესაღებლემ „ტი-ა-ტი-ა“ ჩაარქაქა.

საქმე არა არის რა. საცა მოვლენ დაგვიანებული მომდევნოები, გაიშლება სახედ ბუნება და სიცოცხლის სიტ- კბოებს არ ექნება დასასრული..

...მაგრამ ჩუ! ჩრდილოეთით გაიშნა რაღაც ყა- რლი ღრულები. ნელ-ნელა მოიშლა- ზნებიან მასობითისაკენ.

ნუ თუ კიდევ ვანსადელი?..

ხეები ნელ-ნელა იფურცლებან კი- დეც. თბილი სახეებით ჰუგავს, იმ სი- მორცხვე უკუ-გაღა და ეშმაინად ამკობს მწვენი კორდს, „შაში უზრუნველად ქახებებს, მერცხალი კი დოუფერქობლად

რომ ეს იქნება ჩივილი ბედზე, ხელის გაწოდება დახმარებისათვის, რასაც ჩე- ველი არა ვარ, ამა, როგორ ვუიხარა, რომ მე ავერ მეორე თვეა მშვიდია, საქმე-სასმელი მენატრება და ჩემი ესლანდელი სისუსტე, მოდუნება, ნერ- ვების ავადმყოფობა შედგია ხანგრძლი- ვი სიმშვილის და სულიერი მდგომარე- ბის! როგორც უნდა ისე ასხნს ექიმმა ჩემი ავადმყოფობა და ნამდვილ მიზეზს კი არ ვიტყვი, არა. გადავწყვიტე იქმე..

საზოგადოდ ცრუმორწმუნე და წუქუნს ჩვეული არა ვარ. წინააღმდეგი ვარ ყ- ველ-გვარ ქველმოქმედების, რადგან ასე- თი ზომები ამკობებს პიროვნებას, არა- რად მხდის მას. მართალია, ბევრჯერ გამჭირვება, ბევრი ქარტეხილი გამომი- ვლია, არა ერთხელ სევდა-ბოღმა შემო- წლია და ცრუმეტი მიყლაპია, მაგ- რამ არც ერთხელ არ მიმომართავს სხე- ბისთვის. ან როგორ მივმართო, როდეს- საც წინდაწინ ვიცი ხეირიან, გულ- წრფელ თანაგრძნობას ძაღლად შეე- ვამოქმედება, ცრუმეტი თინი აო- ბობენ მუშუბარებას, იმსუბუქებენ ოხვრას, მაგრამ ასეთების ტრაქვა მე ტანჯავდ არ მიმანია. ის, რაც საქმეებში ხდება, რაზედაც ხელი მუშუდდება მეგობრის და გაიძვრება, თავის სიმშვენიერეს ჰკარგავს, ირყვება, იფუშება. ნამდვილი სულიერი დამა ჩემი უნდა იყოს, როგორც ბიონ- ჯალს ქანდაკება, უსუსტყო, უფრო. ის მხოლოდ პირადი განცდილ უნდა იგ- რძნოს შენმა ახლო მეგობარმა.. ასეთი მეგობარმა ძვირფასი! ჩემი ტანჯავა ყვე- ლაფერზე ღივრად მიყვარს. ეს არის ერთად-ერთი მიზეზი იმისა, რომ ყვე- ლას არ უბოძებ მას, არ ვხდი საქმე- ნოდ, ამ ტანჯვით ვცოცხლებ, ის არის ჩემი განუყოფელი მეგობარი, ეს მამ- ხნევეს, ცხოვრების ბუნებას მიხსნის..

დასრიალ-ის გამოტარებ პაერში. ყომალი- ქვარტის ფერის ღრულები კი ნელ- ნელა გვიხლოვდებიან, მაგრამ სიცო- ცხლის დამაზრბელმა სუნებებამ ყვე- დი ისე გაიტაცა, რომ მას ყურადღებას არაფერ აქცევს.

უცბად დახმარა „შავი მრისანე“ ღრუ- ლები გაიშალა და მოცოცხლებულ დე- და-მიწის მშრალი თოვლი გადმოაყარა, ჩრდილოეთის სუსხიანმა და ცივმა ქარმა შეზრბაღებლად ჩამოუქროლა და..

გაქირდა, გამწარდა სიცოცხლე.

გამოღვიძებული ყლორტები საცლად ვად მოიკრუნნენ. თბილის ჯინჯილობე- ანი ყველი დამზრალი, ჩეარსავით ჩა- მოკიდა ტრტზედ, კეკლუცს ის სა- ხარად „შეგრუსა“ ბაგენი და თავი გა- ქინდა. მიჯნურმა „შაშმა“ ვეღარ გაუ- ძლო მოულოდნელ სუსხს და ხმა ჩაი- კინდა. ჰაერში მოსრილად, გამარჯვების მახარებელი პ-რველი მერცხალი უდ- როოდ გამოესალმა სოფელსა, რომელსაც თავს ევლებოდა და ცივს თოვლში იზო- ვდ მისვენებდა. მარტო, უამხანაგოდ, უპა- ტივებულად დალია სულს—პირველმა მერცხალმა. ჩვენი მთავარი ელივია ჩიტუნების უზრუნველსა, რომელნიც გამარჯვების სიმღერას უგალობდნენ სი- ცოცხლეს, რკინის ქანგიან გალიებში მოექცნენ და აბუზუნნი, გულდაწყვე- ტილი გამოიყურებოდნენ მოვლიან გა- ზაფხულის დასაწყისს.

გიშლიან წინ წახვიდ, აღმინად გახედ, შენც ისარგებლო თანამდროვე კულ- ტურით და შეგნით ამოისუნთქო. ასე- თებია დიდი უფრებობა ჩვენი მტერ-მო- კერებისა! და ამა სჯავდ, ზიმაზედ მათ, გადაუშლელ შენი სული-გული და მაშინ ნახავ შენს თამაშს..

ყოველივე ეს ადრევე ვიწყენი და ამა- ტომ ჩუმად ვარ. არავის ვუბნელ ჩემს სევდა-ვარამს, სხვის თვალს ვარდებ მას! მშვიდდ, წყნარად მომდევნო: იშვიათად ვამოქმედება ოხვრა და, როდესაც მეკი- თნებიან ჩემს მდგომარეობის შესახებ, კმაყოფილი ვილინები, ბედნიერად ვა- ხავ ჩემს თავს. ვინ იცის, შეიძლება მა- შხვად ჩემი ბედნიერების გვიჩვენოს. მა- სხვა რა უნდა იფიქროს ჩემზე, როდეს- საც ის ხედავს, თუ რა ძლიერი ღრამა ტრიალებს ჩემს გულის სიღრმეში..

სხვები, ჩემებზე ბედის მომდევნო, გამვლელ გამოვლელთ ეუბნებიან ყვე- ლაფერს. შესჩივიან ღიდა-პატარას! ხში- რად იცრემლებიან კიდევ. ნეტავი მათ! ვამოქმედება, ცრუმეტი თინი აო- ბობენ მუშუბარებას, იმსუბუქებენ ოხვრას, მაგრამ ასეთების ტრაქვა მე ტანჯავდ არ მიმანია. ის, რაც საქმეებში ხდება, რაზედაც ხელი მუშუდდება მეგობრის და გაიძვრება, თავის სიმშვენიერეს ჰკარგავს, ირყვება, იფუშება. ნამდვილი სულიერი დამა ჩემი უნდა იყოს, როგორც ბიონ- ჯალს ქანდაკება, უსუსტყო, უფრო. ის მხოლოდ პირადი განცდილ უნდა იგ- რძნოს შენმა ახლო მეგობარმა.. ასეთი მეგობარმა ძვირფასი! ჩემი ტანჯავა ყვე- ლაფერზე ღივრად მიყვარს. ეს არის ერთად-ერთი მიზეზი იმისა, რომ ყვე- ლას არ უბოძებ მას, არ ვხდი საქმე- ნოდ, ამ ტანჯვით ვცოცხლებ, ის არის ჩემი განუყოფელი მეგობარი, ეს მამ- ხნევეს, ცხოვრების ბუნებას მიხსნის..

დროებით ყველაფერმა მიიძინა. გა- მათობელი, ბუნების მამოძრავებელი ცეცხლი, თითქო ჩაქარა, მიფრთხილა. ნახევრად გამოღვიძებული ხეები ყოველ ქარის დაბრავზედ უშულოდ ქანაობენ. ია აღარა სჩანს: თოვლში დამალულია. ფრინველები სიმღერის ხასიათზედ აღარ არიან—პირ კით მე-ოვიარდ, ნალვლი- ანად გამოიყურებიან. სუსხიანი, ცივი ქარი გველივით დასისინებს პირველი მა- ხარბლის ობოლ საფლავსა.

არსადან ხმა, არსით ძაბილი..

მაგრამ ბუნება ცვალებადია. ის იცე- ლება, წინ მიდის! საზრთოდან შემო- ბრუნებული მზე თან და-თან გვიხლოვ- დება, თან მოაქვს სითბო, სიცოცხლე. სრული იმედია კვლავ გაზაფხული და- იწყება, ოცნებს სიცოცხლე, მოახლო- ვებული მზე სიცოცხე ძალას უკარგავს. ძალად მიძინებული სიცოცხლე გამოიღვი- ძებს; პირველი ნაბიჯი კვლავ იმ გა- და-და, კვლავ კეკლუცად გაიღმა, თვალდა აქცედა და თავისი ნაზი, ვით უმანკი ქალ წული კოკიზი ყვავილი, ბუ- ნებას შესთავაზა. აქ ვარდი იშლება, იქ ისასმანა გაიღმა, ტყიდან მოისმა გუ- გულის გამამხრევებელი მოწოდება: „ქა- ვე, კავე“. დაგუბებული სიცოცხლე აღ- დედოდან დაიძრა, გადმოხეტია და არე-მარეს მოედო. მინდორ-ველი ამწვან- და, ჰაერი გაიფსო ათსნაირ ყვავილთა სუნებებში, გალიაში გამოშვებული ჩიტუნები შიგ ვეღარ თავსდებიან, კე- ლებს ხეებზედ. ელიან ამახანაგებს. აი შორიდან მოისმა კიდევ დაგვიანე- ბულ ფრთხილმა მყარულიც, თან-და- თან ახლოვდება საბოლოო გამარჯვების სიმღერა.

დაბრუნებული მომღერლები სხარუ- ლით ითერებიან, რომ კვლავ თავს გვლ- ბიან სათაყვანებელ სამშობლოს. გალი- იდან თავდაწყებული ჩიტუნები თავიან- ამახანაგებს „შეუერთდენ, ერთმანეთს მიუ- ლოცეს ბუნების გამარჯვება, გაზაფხუ- ლის დასაწყისი და ყველამ ერთად პირ- ველი მახარბლის ობოლ საფლავთან მუხლი მოიღრკია და „საუკუნოდ იყოს სასიერებელი მისი“ იგალობა..

დამწვანდა ასკანელი.

სომეხ-ქართველთა

დამოკიდებულება

სხვის მფარველობის თუ ბატონობის ქვეშ მყოფ ერთა მდგომარეობა სახარბი- ელო არსად არ ყოფილა და არც არის. დამოუკიდებელი ერისაღმად განათლებულსა და განუთავებელ სახელმწიფოს ერთ- ნაირი პოლიტიკა აქვს. ოსმალეთის, გერმანიის, ინგლისის, ავსტრიის და რუ- სეთის მთავრობის მოქმედება ამ აზრს ამართლებს. ინგლისის ოსმალეთთან შე- დარებით მეტი განათლებული სახელმწი- ფოა, მაგრამ ირლანდიას ამავე ვერ უშვე- ლა. გერმანია და ავსტრია განათლებუ- ბულ სახელმწიფოებთან ითვლება და რა განთლებასაც იჩენენ ეს სახელმწიფოები მის მფარველობის ქვეშ მყოფ ერთა მი- მართ, ჰკითხეთ ეს პოლიტიკებს. გერმა- ნიის უკანასკნელი მოქმედება გავისენოთ,

ამით აიხსნება ისიც, რომ მე არასი- დეს არ მომშლია ფაქრად თავის მოკ- ვლა. განა თავი იმტომ უნდა მოვიკლა, რომ დღეს მშვიდი ვიყავი. სისულელეა! სიცოცხლე ესეა ჩემთვის ტკბილი და თან მეტად საკიო. ვერანა, თვალთ- ხედვ თანდათან მიხმავილდება და ჩემს ირგვლივ ბევრს იცნის რამეს ვაჩვენებს, რასაც დღემდის ვერ ვქვერტდი. თვით ამ უფრო მდგომარეობაში არის იეთი რამ, რაც ძლიერად წრთვინს სულს, ამაღლებს, ამშვენიერებს. წყნარად, უშ- ფოთველად გავიქირები წინ და შორი- ახლო მოკანთე იმდის სხვის შევეუ- რებ. მე თვითონ არ ვიცი საიდან ისა- ხება ეს იმედი. ვერც ერთს ხეირიან სა- ბუთს ვერ მოვიყვან იმის არსებობის და- სამტკიცებლად. მაგრამ ცხადია კი, რომ მე მას განვიცდი, თუმცა არსაიდან არ მომშინის იმედინად გამოძიობა..

გუშინწინ ერთ მალაზიის წინ სკაზე ვიჯექი, გვერდით ჩემი კარგი ნაცნობი იჯდა, ისეთივე პატარა კაცი, როგორც მე. მეგობრულად გამოემლაპარაკა, ზო- გი რამ წამოიკლა ჩემი მდგომარეობის შესახებ მათი დავაზრით ერთმანეთს. როდესაც ოთახში შევიღი და გაუ- ნებულ პალტო გაფიქრა—ვერცხლის ფულების ჩაჩალი შემომესმა. გაუშინ- გეჯეჯედი და პალტოს მარჯვენა ჯი- ბიში ორ მანეთაშლის ვაჟივ. იმ წამსვე მიხვდი, საიდან ვანდა ეს. შემრცხა, გაფიქრდი, საყვედური გსტყორცნე იმ ნაცნობს, უფრო კი ჩემს თავს, ბედის წერას.

—როდემდის ასე! ა? აზოვიგინე და ის იყო შავანელი ფიქრები აპირებდნენ წამოშლას, რომ ამ დროს, საღვთა გუ- ლის საღრმეში, რაღაცამ გაიღვია და მოულოდნელად დაგსკინე ჩემს მდგო- მარეობას.

—შეუტარა.

გავისენოთ ცაბერის ინციდენტის დაგვაწყვდება ელხას-ლორენელი მდგო- მარეობა და ეს ხალხი რა დასინებ- შა, ესეც მოვიგონოთ! და მერე ვინ არის, რომ ელხას-ლორენელების სკოლ- ბსა და ქალაქის თეთრობიველობის კრე- ბეზე თავის სამშობლო ენახე ლაპარაკს უკრძალავს? რუსეთის ბუროკრატის კულტურისობა ხომ ყველამ ვიცით, არამც თუ ვიცო, ვიგემთ კიდევ მისი ნაყოფი.

დამოუკიდებელ ერის დევნასა და შევი- წროვებს თითქმის ყველგან ერთი და იგივე ხასიათი აქვს. დამოუკიდებელ ერის წევრია ათავლუნება, სახელმწიფო დაწესებულებებიდან მათი გამოძევება, სამშობლო ენის აკრძალვა, მის ტერი- ტორიაზე სხვების დასახლება, ერთა შ- რის ანტაგონიზმის ჩამოგდება და სხვა— აი შინაარსი ამ დევნისა, დევნა მით უფ- რო ძლიერია და სასტიკი, რაცა ერი ტერიტორიის მოკლებულია. ებრაელების მდგომარეობა მით არის აუტანელი, რომ მათ ტერიტორია არა აქვს. მათ რომ ტერიტორია ჰქონდეს, მაშინ ებრაელ- თა მასიურ გადასახლებას მიიქც არ ეტე- ბოდა ადგილი. მაშულის შემწნაში ებრა- ელი ძალიან შეზღუდულია. ტერიტო- რიის ერის ცხოვრებაში უდიდესი მნი- შენელობა აქვს და ამას დღეს ყველა შეგნებული ჰკარგობს.

გაბატონებული ერთი თავის პოლიტი- კის ასრულებაში ხშირად იშველებს იმ- გავარ საშუალებას, როგორც არის დამო- ნავებულ ერთა შორის ანტაგონიზმის ჩამოგდება. ამ ანტაგონიზმს გაბატონე- ბული ერის მთავრობა ხელოვნურად ჰქმნის და მთავრობის ამ დაგებულ მახე- ში ხშირად ეშმაინ დაჩაგრული ერები, ავსტრიის ერების კეთილდღეობა ბევრად დასწია უკან ამ ანტაგონიზმში. დღესაც მოწამე ვართ იმისა, თუ ერთა შორის ქიში როგორ იწირავს მხებერალთ ხალ- ხის კეთილდღეობას. ავსტრიაში საკანონ- მდებლო დაწესებულებათ ვერ უშუშავნი- ათ, ერთმანეთს ოსტრუქციებით უშმა- სპინძლებიან და მერე, ვინ რჩება ამ- გავრის ბრძოლის წარმოებით წაგებული. ხალხი, ის ხალხი, რომლისათვისაც მო- დეაწყობენ და ამ მოდეაწყობით მას მხოლოდ ზიანს აყენებენ.

ერთა შორის ანტაგონიზმის გაღვივე- ბის პოლიტიკას არც რუსეთში მცხოვ- რები ერებია მოკლებული. არა იშვიათ- და აქვს ადგილი ლიტველების გალან- ქრებას პოლიტიკის წინააღმდეგ, პო- ლონელების ებრაელების წინააღმდეგ და სხვა. მეგობრულ განწყობილებაში არც ქართველები და სომხები. ერთი ფიქ- რითია, რა ავტო ამ ერებს ერთმანეთთან საბრძოლველი? ცოტა უფრო შორს რომ გაიხედონ, მეტ

